

Haarlem

Raadsstuk

Onderwerp Kansen voor alle Haarlemse kinderen	
Nummer	2017/174103
Portefeuillehouder	Langenacker, J.
Programma/beleidsveld	3.3 Minima
Afdeling	SZW/PO
Auteur	Kraan, A.L. van der
Telefoonnummer	023-5114061
Email	alkraan@haarlem.nl
Kernboodschap	<p>Kinderen die opgroeien in een gezin met weinig geld, staan vaak aan de zijlijn. Het om financiële reden niet kunnen meedoen zorgt vaak voor een gevoel van uitsluiting en onzekerheid en een slechtere start in hun leven. Vanuit het Rijk komt een structureel budget beschikbaar om deze kinderen extra te ondersteunen. Voor Haarlem is dit een bedrag van € 744.000. Met het inzetten van dit budget ondersteunt Haarlem kinderen die dat nodig hebben en helpt ze om hun talenten te ontwikkelen.</p> <p>De raad is bevoegd tot het vaststellen van kaderstellend beleid en het toewijzen van budgetten.</p>
Behandelvoorstel voor commissie	De commissie Samenleving wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	<p>Minimabeleid 'Samen actief tegen armoede' (21 januari 2016)</p> <p>Brief Communicatie Minimabeleid: twee jaar verder! (13 maart 2017)</p>
Besluit College d.d. 27 juni 2017	<ul style="list-style-type: none">• Het college stelt het voorstel aan de raad vast.• Het college stelt onder voorbehoud van het raadsbesluit vast;<ol style="list-style-type: none">1. De wijziging van artikel 1 en 3 van de beleidsregels 'Gratis identiteitskaart voor HaarlemPashouders', hierbij komt de minimumleeftijd van 14 jaar te vervallen zodat aan alle kinderen van 0 tot en met 17 jaar van de HaarlemPashouder een gratis ID-kaart kan worden verstrekt.2. De wijziging van artikel 4 eerste lid van de beleidsregels 'maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen', hiermee wordt de verstrekking geregeld van het 'keuzebudget voor kinderen'. <p>de secretaris, de burgemeester,</p>

<p>Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)</p>	<p>De raad der gemeente Haarlem,</p> <p>Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders,</p> <p>Besluit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stelt de nota ‘Kansen voor Haarlemse kinderen’ vast, waarmee in 2017 een pilot wordt gehouden met de volgende regelingen: <ol style="list-style-type: none"> 1. Verstrekken laptops 2. Eenmalige verhoging schoolkostenregeling 3. Versterking voorlichting op scholen over omgaan met geld 4. Gratis ID-kaart voor kinderen van alle leeftijden 5. Verstrekken van fietsen 6. Ondersteunen van activiteiten van organisaties 7. Pilot voor voeding op scholen 8. Vergroten inzet JeugdSportFonds en JeugdCultuurFonds; naast zwemlessen een tweede sport mogelijk maken 9. Onderzoek starten naar verhogen van de inkomensgrenzen minimabeleid. <p>de griffier, de voorzitter,</p>
--	---

1. Inleiding

In het coalitieprogramma is afgesproken dat gedurende deze collegeperiode extra wordt geïnvesteerd in het minimabeleid, waarbij speciale aandacht wordt gegeven aan kinderen. Met het bij de begroting van 2014 aangenomen amendement 'Minimagelden volledig benutten: vastleggen in de begroting' heeft de Raad gesteld dat minimagelden voor de minima bestemd moeten zijn.

In de nota Minimabeleid 'Samen actief tegen armoede' (vastgesteld op 21 januari 2016) is het minimabeleid vastgesteld, hierbij is gekozen voor vijf speerpunten:

- 1: Versterken zelfredzaamheid en participatie
- 2: Preventie van langdurige armoede en schulden
- 3: Verminderen van armoede bij kinderen en jongeren
- 4: Ondersteuning van mensen die leven van een laag inkomen
- 5: Vergroten van bereik en vereenvoudigen van regelgeving

De rijksoverheid stelt nu een extra budget beschikbaar om de *Kansen voor alle kinderen* te vergroten. De extra inzet van de rijksoverheid sluit aan bij het derde speerpunt van het Haarlemse minimabeleid. Over de invulling van dit budget zijn bestuurlijke afspraken gemaakt tussen het ministerie van SZW en de VNG. In deze bestuurlijke afspraken is de volgende gezamenlijke ambitie opgenomen:

Het Rijk en de gemeenten vinden het van groot belang dat alle kinderen kansrijk kunnen opgroeien. Het Rijk en de gemeenten zullen zich inspannen om alle kinderen voor wie dit niet vanzelfsprekend is te bereiken en te ondersteunen met voorzieningen in natura via de lokale infrastructuur en samenwerking met diverse partijen. Gemeenten hebben de regie in het armoede- en schuldenbeleid en hebben daarbij aandacht voor de positie van kinderen.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

- De nota 'Kansen voor Haarlemse kinderen' vast te stellen, waarmee in 2017 een pilot wordt gehouden met de volgende regelingen:
 1. Verstrekken laptops
 2. Eenmalige verhoging schoolkostenregeling
 3. Versterking voorlichting op scholen over omgaan met geld
 4. Gratis ID-kaart voor kinderen van alle leeftijden
 5. Verstrekken van fietsen
 6. Ondersteunen van activiteiten van organisaties
 7. Pilot voor voeding op scholen
 8. Vergroten inzet JeugdSportFonds en JeugdCultuurFonds, naast zwemlessen een tweede sport mogelijk maken
 9. Onderzoek starten naar verhogen van de inkomensgrenzen minimabeleid.

3. Beoogd resultaat

Haarlemse kinderen, die opgroeien in een gezin met weinig geld, de mogelijkheid bieden mee te doen in de samenleving. Haarlem ondersteunt deze kinderen en helpt ze om hun talenten te ontwikkelen. Daarmee hebben ze een betere start in hun leven. Dit doen we in Haarlem samen met onze partners in de stad, de scholen en organisaties die zich inzetten voor kinderen.

4. Argumenten

Het besluit past in het ingezet beleid.

Haarlem ondersteunt al jaren actief kinderen in armoede (beleidsveld 3.3.2). Zo is er al jaren een tegemoetkoming in de schoolkosten en huiswerkbegeleiding, is de peuterspeelzaal gratis en werkt Haarlem samen met het JeugdSportFonds en het JeugdCultuurFonds. Vanaf 2014 zijn regelingen voor kinderen versoepeld en vereenvoudigd en zijn bedragen verhoogd, in 2015 zijn de inkomensgrenzen verhoogd. Ook zijn er diverse budgetten beschikbaar bij partners in de stad, juist voor deze kinderen.

Om te inventariseren wat kinderen in Haarlem nodig hebben is de werksessie ‘kansen voor alle kinderen’ georganiseerd, hierbij waren partners uit de stad en ervaringsdeskundigen aanwezig. Aan ongeveer 220 kinderen op basisscholen is de vraag gesteld wat arme kinderen kan helpen. Uit de werksessie en de gesprekken met kinderen blijkt dat er in Haarlem al veel mogelijkheden zijn om kinderen te ondersteunen. Er zijn echter nog steeds knelpunten voor kinderen om echt mee te doen. Door onze inspanningen te vergroten kunnen we meer kinderen mee laten doen, en ze een betere start bieden!

Pilotjaar om ervaring op te doen met verstrekkingen in natura

Kansen voor alle Haarlemse kinderen is een eerste aanzet voor 2017 om de nieuwe extra budgetten voor kinderen in armoede ook voor die kinderen in te zetten. Zij hebben dit het hardst nodig. Het budget creëert extra mogelijkheden, hierdoor is er veel in beweging, landelijk, regionaal en in de stad. Samen met de kinderen, hun ouders en partners in de stad willen we de Kansen voor de Haarlemse kinderen verder ontwikkelen. Hierbij betrekken we de ervaring die wij opdoen zoals met het keuzebudget in 2017 en luisteren we goed naar de ervaring van de kinderen, hun ouders en hulpverleners. We starten in 2017 als pilot en investeren in verbeteringen van onze werkwijze en het beleid en betrekken daarbij ook de aanbevelingen van de SER.

Kinderen uit gezinnen met een krappe beurs verdienen een goede startpositie voor de toekomst

Kinderen en jongeren die arm opgroeien kunnen dat zelf niet veranderen. Armoede in je jeugd is iets waar je je leven lang last van kunt hebben. Het is aangetoond dat kinderen zich vaak buitengesloten voelen en door gebrek aan geld thuis minder mee kunnen doen met bijvoorbeeld activiteiten op school of in hun vrije tijd. Om deze kinderen een goede startpositie te geven kijken we naar wat nodig is in de huidige situatie en de toekomst (preventie gezondheidsklachten en schulden).

School: We zetten in op de vergoeding van laptops en fietsen, ‘gewone’ spullen voor een scholier. Het (ook) hebben van deze spullen draagt bij aan het mee kunnen komen op de middelbare school. We breiden de voorlichting over schulden en geld op scholen uit. We starten een pilot om gezonde voeding in de klas aan te bieden, voor die kinderen die zonder ontbijt naar school komen.

Thuis: Behalve een fiets en laptop, geven we kinderen de kans om zélf te kiezen wat ze nodig hebben. Dat doen we door éénmalig een extra bedrag betaalbaar te stellen, naast de schoolkosten en we onderzoeken de ontwikkeling van een webshop om dit structureel te kunnen maken. We zorgen dat de ID-kaart gratis wordt voor alle kinderen met een HaarlemPas. Dit is nodig omdat blijkt dat voor medische zorg ook bij kinderen een ID-kaart wordt gevraagd.

Stad: We ondersteunen organisaties in de stad die zich inzetten voor deze kinderen, direct gericht op activiteiten voor kinderen. We reserveren een extra budget voor het JeugdSportFonds en het JeugdCultuurFonds zodat zij zwemles als extra sport kunnen aanbieden en meer kinderen kunnen bereiken.

Inkomensgrenzen en bereiken doelgroep

De SER heeft in maart 2017 het [advies opgroeien-zonder-armoede](#) uitgegeven. Hierin worden adviezen gegeven over het bestrijden van armoede onder kinderen. Hierin staan o.a. adviezen over vergroten van het bereiken van kinderen. We onderzoeken de haalbaarheid en consequenties van het verhogen van de inkomensgrenzen van 115% naar 120% van de bijstandsnorm. Hiermee verminderen we ook de armoedeval.

De voorstellen sluiten aan op vragen uit de stad

Voor het opstellen van deze nota en de voorgestelde regelingen is gesproken met partners in de stad en met ervaringsdeskundigen met een laag inkomen. Ook zijn er klassikaal interviews afgenomen bij ongeveer 220 kinderen op basisscholen. Zij gaven aan dat vooral op het meedoen van kinderen en de aanschaf van leermiddelen en fietsen extra inzet wenselijk is. De nota is voorgelegd aan de Participatieraad, de Participatieraad ziet af van een officieel advies, maar geeft wel een paar signalen af. Zo vraagt de Participatieraad aandacht voor activiteiten voor kinderen in de zomervakantie en geeft de raad het signaal af dat niet alle kinderen die thuis geen Nederlands spreken naar de peuterspeelzaal gaan.

Financiën

Het ministerie van SZW stelt een budget van € 100 miljoen beschikbaar om kinderen in armoede te ondersteunen. Haarlem kan een budget van € 744.000 per jaar structureel inzetten vanaf 2017. Dit budget voegen we toe aan programma 3.3.2, speerpunt 3. Dit geld komt niet geoormerkt naar de gemeenten. Wel zijn er bestuurlijke afspraken gemaakt tussen het ministerie en de VNG dat gemeenten deze gelden inzetten ten behoeve van deze kinderen, bij voorkeur in natura. De extra middelen moeten een aanvullende impuls betekenen bovenop de reeds bestaande financiële middelen. Het ministerie gaat vanaf 2018 onderzoeken hoe gemeenten de middelen inzetten.

Met de in deze nota opgenomen voorstellen laten we een sluitende begroting zien voor 2017 (zie tabel). De bestuurlijke afspraak om zoveel mogelijk in natura te verstrekken vergt meer onderzoek en ervaring naar de beste manier om dit te organiseren, en zo te ontwikkelen dat kinderen ook echt worden bereikt. Daarom gebruiken we 2017 als pilotjaar. In het eerste kwartaal van 2018 zal een voorstel komen over de besteding van middelen voor de jaren 2018 en verder.

2017:

Laptops en fietsen	€ 400.000	
Uitvoeringskosten laptops en fietsen	€ 10.000	
Keuzebudget voor kinderen	€ 110.000	
Voorlichting omgaan met geld op scholen	€ 15.000	
ID-kaart	€ 12.000	structureel
Activiteiten voor iedereen	€ 5.000	
Acties van organisaties voor kinderen	€ 30.000	
Pilot voeding	€ 2.000	

Reservebudget JSF/JCF bij hoger bereik	€ 35.000	structureel
Kosten JSF/JCF via basisinfrastructuur	€ 100.000	structureel
Kosten overschrijding budget	€ 18.000	structureel
Totale kosten:	€ 737.000	

5. Risico's en kanttekeningen

Landelijke evaluatie

In de bestuurlijke afspraken tussen het ministerie SZW en de VNG is opgenomen dat het ministerie een collectieve landelijke inspanning verwacht van gemeenten zodat deze extra middelen daadwerkelijk bij kinderen terecht komen. Een eerste evaluatie hierover vindt plaats in 2018, mogelijk leidt dit daarna tot bijsturing. Een vervolgevaluatie vindt plaats in 2021, dan zal getoetst worden of het gemeentelijk beleid ertoe heeft geleid dat (nagenoeg) alle kinderen in armoede worden bereikt. Als de doelstelling niet wordt gehaald kan dit leiden tot heroverweging van het instrument. Haarlem is afhankelijk van de evaluatie over eigen inzet en de inzet van alle andere gemeenten over de voortzetting van dit budget na 2021 en daarmee de voortzetting van deze financiering van het eigen beleid voor kinderen in armoede.

6. Uitvoering

Stichting Leergeld in oprichting

In veel gemeenten is Leergeld actief, het ministerie moedigt dit aan en ondersteunt Leergeld financieel. Gezinnen kunnen een beroep doen op de plaatselijke afdeling Leergeld voor schoolbenodigdheden zoals laptop of de kosten van een schoolreisje. In Haarlem wordt gewerkt aan het oprichten van een stichting Leergeld. Landelijk heeft deze stichting veel succes en bereiken zij veel kinderen. De stichting Leergeld-in-oprichting voor Haarlem en Zandvoort wil een nauwe samenwerking aangaan met het JeugdSportFonds en JeugdCultuurFonds om samen zoveel mogelijk kinderen te bereiken, te stimuleren en te helpen. Omdat deze stichting (nog) niet operationeel is in Haarlem, heeft het Fonds Urgente Noden (FUN) zich bereidwillig verklaard om de verstrekking van laptops en fietsen op zich nemen, in afwachting van het operationeel zijn van Leergeld. Fonds Urgente Noden verstrekt ook nu (op kleine schaal) al laptops of fietsen aan scholieren.

Zelf kiezen

Het bedrag dat beschikbaar wordt gesteld om kinderen zelf te laten kiezen wordt gelijktijdig verstrekt met de schoolkostenregeling. De schoolkostenregeling wordt automatisch verhoogd. Hierdoor zijn er nauwelijks extra uitvoeringslasten. Bij verstrekking zal op een duidelijke manier, die aantrekkelijk is voor kinderen, worden gecommuniceerd dat het nadrukkelijk aan het kind is om het doel te bepalen.

Communicatie

Ouders en kinderen worden op de hoogte gesteld van de nieuwe mogelijkheden. Partners in de stad en scholen worden op de hoogte gesteld en nadrukkelijk betrokken bij het aanmelden bij het Fonds Urgente Noden als zij signaleren dat kinderen een laptop of fiets nodig hebben.

7. Bijlagen

Bijlage 1: Kansen voor alle Haarlemse kinderen.

Bijlage 2: de beleidsregels 'maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen'.

Bijlage 3: de beleidsregels 'Gratis identiteitskaart voor HaarlemPashouders'.

Bijlage 4: Overzicht wijzigingen beleidsregels